

Bilgi Yönetimi Dergisi

Cilt: 6 Sayı: 1 Yıl: 2023

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/by>

Hakemli Makaleler Araştırma Makalesi

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih: 11.05.2023
Kabul tarihi: 05.06.2023
Erken görünüm: 28.06.2023
Yayınlanma tarihi: 30.06.2023

Article Info

Date submitted: 11.05.2023
Date accepted: 05.06.2023
Date early view: 28.06.2023
Date published: 30.06.2023

Anahtar Sözcükler

*Arşivcilik, Yazarlık Katkısı,
Yazarlık Analizi*

Keywords

*Archival Science,
Authorship Contribution,
Authorship Analysis*

DOI numarası

10.33721/by.1295560

ORCID

0000-0003-1975-2109 (1)
0000-0002-7040-230X (2)
0000-0001-9022-5016 (3)

Arşivcilik Alanında Uygulayıcıların Makalelerdeki Yazarlık Katkıları ve Araştırma İş Birlikleri Üzerine Bir Analiz

*An Analysis of the Authorship Contributions and Research
Collaborations of Practitioners in the Field of Archiving in
the Articles*

Mithat Baver ZENCİR

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi, mithatb.zencir@ikcu.edu.tr

Talih ÖZTÜRK

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Araştırma Görevlisi, talih.ozturk@ikcu.edu.tr

Korcan DOĞAN

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Görevlisi Dr., dogank@ankara.edu.tr

Öz

Bu çalışma; arşivcilik alanındaki uygulayıcıların araştırma süreçlerine katılımlarını ve araştırmacılar başta olmak üzere farklı profildeki yazarlar ile kurdukları bilimsel iş birliklerinin düzeyini ortaya çıkartmayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında, arşivcilik alanına yönelik yayımlanan beş ulusal dergideki (Arşiv Dünyası, Bilgi ve Belge Araştırmaları, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları ve Library, Archive and Museum Research) toplam 219 makale yazar özellikleri açısından incelenmiştir. Yazarlar, belli kategorilere (araştırmacılar, uygulayıcılar, öğrenciler ve diğer yazarlar) göre ayrılarak analiz edilmiştir. Uygulayıcı yazarlar arşivci ve kütüphaneci olarak ayrılmışlardır. Yapılan kategori oluşturma ve kodlama çalışmaları, erişime açık olan araştırmanın verileri üzerinde görülebilir. Bu çalışmanın bulguları, ulusal alanyazında daha önce sunulan Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerine ilişkin bulgular ile birlikte değerlendirilmiş ve karşılaştırılmıştır. Buna göre; incelenen beş derginin, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerine kıyasla, daha fazla uygulayıcılara hitap ettiği görülmüştür. İncelenen beş dergide en az bir uygulayıcının katkısı ile yazılmış makale oranı %22,37'dir. İlgili dergilerde arşivcilerin yazarlık katkısı ile oluşturulmuş makale oranı ise %10,95'dir (N=219). Bu dergilerden; Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi ve Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergileri, diğer dergilere göre, arşivci makaleleri yayımlama oranı açısından ön plana çıkmaktadır. Makalelerin sadece %0,91'inde araştırmacılarla iş birliği kuran arşivcilerin, bu alanın önemli araştırmacılarından olan tarih alanı araştırmacıları ile hiçbir yayında iş birliği kurmadığı tespit edilmiştir. Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergileri ile çalışmamız kapsamında incelenen dergiler bir arada ele alındığında, toplam yedi dergide 30 arşivci makalesinin yer aldığı tespit edilmiştir. Bu rakam, yedi dergide incelenmiş makalelerin sadece %4,15'idir (N=722). Bu bulgulara bağlı olarak; arşivcilerin makalelere yazarlık katkısının ve araştırma iş birliklerinin sınırlı bir düzeyde kaldığı kanaati oluşmuştur. Arşivcilik alanındaki uygulayıcıların araştırma süreçlerine katkısının artırılması için dergilere, üniversitelerdeki akademik bölümlere ve arşiv uygulayıcılarının çalıştıkları kurumlara çeşitli sorumluluklar ve görevler düşüğü değerlendirilmektedir. Konuya ilişkin çalışmaların çeşitlenerek artması, arşivcilerin araştırma yapımları ve yayımlamaları konusunda bir farkındalık oluşturabilir. Bu farkındalık, arşivcilik alanında araştırma-uygulama ilişkisinin etkili bir biçimde kurulması açısından önemlidir.

Abstract

This study aims to reveal the extent of the involvement of practitioners in the archival field in research processes and the level of scientific collaboration they establish with authors of different profiles, particularly researchers. As part of the study, a total of 219 articles published in five national journals (The Archival World, Information and Documentation Studies, Information Management, Hazine-i Evrak Journal of Archival and Historical Researches and Library, Archive and Museum Research) related to the archival field were examined in terms of author characteristics. Authors were separated and analyzed according to specific categories (researchers, practitioners, students, and other authors). Practitioner authors are divided into archivists and librarians. The categorization and coding studies can be observed on the data of the research that is open to access. The findings of this study were evaluated and compared with the findings related to Turkish Librarianship and Information World journals previously presented in the national literature. According to this; it has been observed that the five examined journals appeal to more practitioners compared to the Turkish Librarianship and Information World journals. The proportion of articles written with the contribution of at least one practitioner in the five examined journals is 22.37%. The proportion of articles created with the authorship contribution of archivists in the related journals is 10.95% (N=219). Among these journals; The Archival World, Information Management and Hazine-i Evrak Journal of Archival and Historical Researches and Library journals stands out in terms of the publication rate of articles by archivists compared to other journals. It was found that archivists who collaborate with researchers in only 0.91% of the articles did not establish any collaboration with historians, who are significant researchers in this field, in any publication. When the journals examined within the scope of our study and the Turkish Librarianship and Information World journals are considered together, it was determined that a total of 30 articles by archivists were included in seven journals. This figure represents only 4.15% of the articles examined in the seven journals (N=722). Based on these findings, it has been perceived that the contribution of archivists to articles and research collaborations remains limited. It has been considered that various responsibilities and tasks fall upon journals, academic departments in universities, and the institutions where archival practitioners work in order to enhance the contribution of practitioners in the archival field to research processes. Various responsibilities and tasks have been considered to be incumbent upon journals, academic departments in universities, and the institutions where archival practitioners work in order to enhance the contribution of practitioners in the archival field to research processes. The diversification and increase of studies on the subject can create an awareness among archivists to conduct research and publish. This awareness is important for establishing an effective research-practice relationship in the field of archiving.

1. Giriş

Arşivciliğin bir bilim alanı olarak, diğer bazı bilim alanlarından (örn. tarih, iktisat, sosyoloji, edebiyat, eğitim vb.) ayrılan en az iki belirgin özelliğinin olduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan ilki; arşivcilik eğitiminin, diğer bilim alanlarına göre, az sayıda yükseköğrenim kurumunda verilmesidir. Türkiye’de arşivcilik eğitimi bilgi ve belge yönetimi (BBY) bölümleri aracılığı ile verilmektedir ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) verilerine göre bu bölümlere sahip üniversite sayısının 13 olduğu tespit edilmiştir (YÖK, 2023a). Bu sayı, toplam üniversite sayısının (205) (YÖK, 2023b) yaklaşık %6’sıdır. Bununla birlikte, arşivciliği bir bilim alanı olarak farklılaştıran diğer belirgin özelliğinin, büyük oranda uygulamaya dayanması olduğu söylenebilir. Nitekim Özdemirci (1998, s. 463) bu konunun altını çizerek; bir bilim alanı olarak arşivciliğin uygulamaya geliştirilecek kuramsal bilgiler sunması gerektiğini ve arşivcilik eğitiminin uygulamaya dayanmasının şart olduğunu belirtir. Dolayısı ile arşivcilik alanında araştırma ile uygulama arasında kurulacak etkin bir ilişkinin, mesleki eğitim açısından önemi büyüktür.

Uygulama etkinliğinin önemine yapılan vurgu, bir bilim alanı olarak arşivciliğin tanımında da görülebilir. “Arşivi; varlık nedeni, etki alanı, bileşenleri ve etkileşimde bulunduğu diğer tüm unsurları ile birlikte inceleyen bilim dalı” (Arşivcilik, 2023, s. 20) olarak tanımlanan arşivcilik; uygulama alanına (arşive) dâhil tüm unsurları incelemesi ile büyük oranda uygulamaya dayalı bir bilim alanı olarak betimlenmektedir. Bu alanın uygulayıcılarından olan arşiv uzmanı ise “arşiv belgelerini koruyan ve tanımlayan projeler üzerinde çalışarak uzmanlık bilgileriyle arşivcilere, arşiv çalışanlarına ve kullanıcılara yardımcı olarak öneriler sunabilen uzman” (Arşiv Uzmanı, 2023, s. 20) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımda arşiv uzmanlarının uygulama etkinliğine vurgu yapıldığı kadar, diğer meslektaşları bilgilendirme görevine de vurgu yapılmaktadır. Bu bilgilendirmenin, hakemli bilimsel dergilerde yayımlanacak araştırmalar aracılığı ile yapılması, üretilen ve paylaşılan uygulama bilgisinin kalitesine olumlu katkı sağlayabilir. Arşivciliğin felsefi temellere oturtulmasını sağlamak için önemli olan mesleki süreli bilimsel yayınların (Özdemirci, 1998, s.466), arşivcilerin katkısıyla çıkartılması bu felsefi temellere uygulayıcıların da katkı sunması açısından önemli görülebilir.

Torunlar (2019, s. 33), arşivciliğin mesleki bilgi dışında, entelektüel bir çabayı da gerektirdiğini belirtmektedir. Arşivcilik tekniğinin öğrenilebilir olduğunu vurgulayan yazar, teorik bilgi oluşturmak kadar bu bilginin pratik bilgiyle harmanlanması gerektiğini de ortaya koymaktadır. Buna bağlı olarak, sürdürülebilir faaliyetler sonucunda bireylere, kurumlara ve toplumlara fayda sağlanmaktadır. Bu tespitler araştırma-uygulama ilişkisi açısından yorumlanabilir ve arşivcilik alanında bu ilişkinin kopmaması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Araştırma, ürün ya da hizmet geliştirmek isteyen uygulayıcılara bulgu sağlamalı; uygulama ise araştırmalar için daha fazla araştırma sorusu oluşturmalıdır (Haddow ve Klobas, 2004, ss. 29-30). Dolayısıyla bilim alanlarının ve mesleklerin gelişiminde, araştırma-uygulama ilişkisinin etkili bir biçimde kurulmasının önemli olduğu söylenebilir. Uygulayıcıların araştırma süreçlerine katılımları ve araştırmacılar ile kuracakları bilimsel iş birlikleri bahsedilen araştırma-uygulama ilişkisinin etkin bir biçimde sağlanması açısından önemli görülebilir (Zencir ve Öztürk, 2022, ss. 451-453). Bu bağlamda, özellikle arşivcilik gibi araştırma-uygulama ilişkisinin güçlü olması gereken alanlarda, bu durumu betimlemeye yönelik araştırmaların yapılması; bu alanlarda uygulama bilgisinin ne düzeyde üretildiğinin anlaşılması ve alanların gelişiminin izlenmesi açısından önem kazanmaktadır.

Bilimsel alanlardaki akademik dergi makalelerinin yazarları analiz edilerek, uygulayıcıların araştırma süreçlerine katılımı ve iş birliği düzeyi kanıta bağlı olarak ortaya çıkartılabilir (Zencir ve Öztürk, 2022, s. 454). Önceki çalışmalar bölümünde de değinildiği gibi, arşivcilik alanyazınında, bu tür kanıta bağlı olarak yapılmış sayıca çok fazla çalışma olmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın, ilgili eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

2. Önceki Çalışmalar

Uluslararası alanyazındaki birçok yayında, kütüphanecilik ve bilgi bilim (KB) alanındaki uygulayıcıların makalelere sundukları yazarlık katkısının ve/veya araştırmacılarla kurdukları iş birliklerinin incelendiği görülmektedir (örn. Chang, 2015, 2016; Winston ve Williams, 2003; Walters ve Wilder, 2016). Bu yayınların bazılarında arşivlerde görev yapan uygulayıcıların da kütüphaneci olarak kodlandığı bildirilmektedir (örn. Chang, 2015, s. 662; Walters ve Wilder, 2016, s. 1491). Bununla birlikte, ilgili yayınlarda arşivcilerin sayılarına ya da makale oluşturma düzeylerine ilişkin herhangi bir saptamada bulunulmamaktadır.

Arşivcilerin yazarlık katkısını ele alan az sayıda çalışmadan birini gerçekleştiren Stephenson (1992, s. 538), 1971'den 1990'a kadar American Archivist dergisinde yayımlanan 390 makaleyi yazarlara ve konulara göre analiz etmiştir. Buna göre ilgili dergideki yazarların yoğun olarak arşivci yazarlar olduğu tespit edilmiştir. Bu yazarların, %22'si akademik kurumlarda çalışan arşivcilerden oluşurken; %16,5'i federal arşivcilerden oluşmaktadır (Stephenson, 1992, s. 557). İncelenen makalelerin %87,9'u tek yazarlı, %7,7'si iki yazarlı, %4,4'ü ise ikiden fazla yazarlıdır. Çalışmada, iş birliği düzeyleri cinsiyet yönünden ele alınmıştır. İncelenen makalelerin %3,3'ünün kadın ve erkek yazarlar arasındaki iş birliği ile oluşturulduğu, %6,2'sinin erkek yazarların iş birliği ile %2,6'sının ise kadın yazarların iş birliği ile yazıldığı saptanmıştır (Stephenson, 1992, s. 552). İlgili çalışmada, araştırmacılar ile uygulayıcılar arasında gerçekleşen ortak yazarlığa bağlı iş birliği oranlarına ilişkin herhangi bir bulgu sunulmamıştır.

Green ve Lee (2020) çalışmalarında işletme koleksiyonları bağlamında akademisyen-arşivci iş birliği üzerinde durmaktadır. Tarihçiler ve arşivciler arasındaki iş birliğini örnek bir proje bağlamında ele alan yazarlar, bu alanların birbirlerini tamamlayıcı özellikte olduklarını vurgu yapmaktadır. Buna rağmen, bu iki grup arasındaki işbirliği potansiyelinin yeterince keşfedilemediği bildirilmektedir (Green ve Lee, 2020, s. 32).

Uluslararası alanyazınında, konuya ilişkin rehber niteliği taşıyan bazı kaynakların oluşturulduğu görülmektedir. İngiliz Devlet Arşivi'nin katkıları ile hazırlanan Arşivler ve Yükseköğrenim İçin İşbirliği Rehberi millî arşivler ve yükseköğrenim arasındaki işbirliği ile ilgili önemli bir çalışmadır. 2015 yılında yayımlanan rehber, yeniden düzenlenerek 2018 yılında tekrar yayımlanmıştır. Bu rehberin amacı, arşiv ve yükseköğrenim sektörleri arasındaki işbirliği fırsatlarının kapsamını vurgulamak ve işbirliklerinin oluşumu, gelişimi ve sürdürülebilirliği ile ilgili uygulamalı konular hakkında rehberlik etmektir. Rehber, işbirliği çalışmaları ile ilgili genel bilgilerin yanı sıra, yükseköğrenim ortamına özgü özellikleri vurgulayarak, arşivcilerin akademisyenler ve yükseköğrenim

kurumlarıyla işbirliği yaparken en iyi sonucu almaları için farkında olmaları gereken konulara dikkati çekmektedir. Esas olarak arşiv uygulayıcıları hedef kitlesine yönelik olsa da, içeriği aynı zamanda yükseköğrenim topluluğu üyelerini de ilgilendirmektedir (McNulty ve O'Rourke, 2018, s.5).

Zencir ve Öztürk (2022) Türkiye’de araştırma-uygulama ilişkisini inceledikleri çalışmada arşivci ve kütüphaneci uygulayıcıların makalelere sundukları yazarlık katkısını analiz etmiştir. Kütüphanecilik alanının iki önemli dergisi olan Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergileri kapsamında gerçekleştirilen çalışmada, kütüphanecilerin yayımladıkları makale oranı %14,71’iken; arşivcilerin makalelerinin oranı sadece %1,19’dur. (Zencir ve Öztürk, 2022, s. 462). Bununla birlikte yazarlar, arşivcilik alanı için önemli olabilecek ve araştırmalarının kapsamı dışında bırakılan Arşiv Dünyası gibi bazı önemli alan dergilerinin varlığına dikkati çekmektedirler (Zencir ve Öztürk, 2022, s. 467). İlgili araştırma kapsamına girmeyen ve arşivcilik konu alanını hedef alan bazı ulusal dergilerin incelenmesi ile bu çalışmada sunulan bulguların karşılaştırılabileceği ve genişletilebileceği söylenebilir.

Güler ve Keskin (2020) Arşiv Dünyası dergisini içerik analizine bağlı olarak inceleyerek alanın araştırma sorunlarını ele alan önemli bir çalışma ortaya koymuştur. Çalışmada, Arşiv Dünyası dergisinde 1999-2014 yılları arasında yayımlanan 17 sayıdaki makaleler; birçok farklı niteliğinin (konu, yöntem, dipnot-kaynakça bilgisi vb.) yanında, yazar kurumlarına göre de analiz edilmiştir. Buna göre, yazarların %33,73’sinin Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı) çalışanları olduğu ortaya konulmuştur. Bu sonuçlara göre, meslek çalışanlarının (uygulayıcıların) Arşiv Dünyası dergisine büyük oranda katkı sağladığı görülmektedir (Güler ve Keskin, 2020, s. 25).

Ulusal ve uluslararası alanyazın genel olarak incelendiğinde, arşivcilik dergilerini ve dolayısıyla arşivcilerin yazarlık katkısını inceleyen daha fazla sayıda çalışmaya ihtiyaç olduğu değerlendirilmiştir. Bu çalışmaların sayısının artması ile arşivcilik alanında araştırma-uygulama ilişkisinin mevcut durumu hem yerel hem de uluslararası düzeyde kapsamlı olarak karşılaştırılabilir.

3. Araştırma Kapsamında İncelenen Dergiler ve Sınırlılıklar

Çalışma kapsamında, arşivcilik alanını kapsadığı tespit edilen beş farklı hakemli bilimsel dergi incelenmiştir. Bu dergilerin yayıncılarına ve konu kapsamlarına ilişkin web sayfalarından erişilen bazı özet bilgiler aşağıdadır¹.

- *Arşiv Dünyası*: Türk Arşivciler Derneği tarafından yılda iki kez çıkartılan Arşiv Dünyası dergisi, arşiv yönetimi, belge yönetimi, bilgi yönetimi alanı başta olmak üzere dijital insani bilimler, diplomatika ve müessese arşivleri gibi birçok farklı konu alanını kapsamaktadır. Bilgi ve belge yönetiminin diğer alanları ile sosyal bilimlerin farklı alanlarını (örn. tarih araştırmaları) da kapsadığı vurgulanan dergi, özgün bilimsel makaleleri ve saha çalışmalarından elde edilen tecrübeleri yayımlama amacı taşımaktadır (Arşiv Dünyası, 2023).
- *Bilgi ve Belge Araştırmaları*: İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü tarafından yılda iki kez yayımlanan bu dergi; “kütüphanecilik, arşivcilik, dokümantasyon ve enformasyon ana başlıklarında hazırlanan çalışmaları yayımlamaktadır”. Arşiv türleri, yönetimi ve uygulamaları, bibliyometri, bilgi arama davranışları, bilgibilim üzerine kavramsal ve tarihsel çalışmalar, bilgi ve belge yönetimi eğitimi vb. gibi birçok konu başlığını kapsayan dergi, hakemli makaleler dışında görüşler ve okuyucu mektupları gibi farklı türde yazılara da yer vermektedir (Bilgi ve Belge Araştırmaları, 2023).
- *Bilgi Yönetimi*: Ankara Üniversitesi Bilgi Yönetim Sistemleri Belgelendirme ve Bilgi Güvenliği Merkezi (BİL-BEM) tarafından yılda iki kez çıkartılmaktadır. Disiplinlerarası bir yaklaşıma sahip olduğu belirtilen yayının; bilgi yönetimi, belge yönetimi, arşiv yönetimi ve bilişim sistemleri alanında araştırma makaleleri ile uygulama deneyimlerini içeren çeşitli türde çalışmalar yayımladığı belirtilmektedir. Farklı konu alanlarına hitap eden derginin; bilgi ve veri yönetimi, açık ve e-devlet uygulamaları, yapay zekâ, bilgi güvenliği, kütüphane yönetimi vb. gibi çok çeşitli konu alanlarını kapsadığı görülmektedir (Bilgi Yönetimi, 2023).

¹ Dergi sıralaması ada göre alfabetiktir.

- *Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları*: T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı tarafından yılda bir kez yayımlanan dergi, “...ülkemiz ve dünya sosyal bilimlerin bilgi birikimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır”. Bu bağlamda “arşiv malzemesinin tanıtımı, arşivcilik tarihi ve gelişimi, arşiv sistemleri, belge restorasyonu, dijitalleştirme yöntemleri, kamuda belge ve arşiv yönetimi, e-arşiv sistemleri, elektronik belge yönetim ve arşivcilik hizmetlerinin tanıtımı vb.” gibi konu alanlarını kapsayan dergi, özgün bilimsel çalışmaların yanı sıra yayın değerlendirmesi, tanıtım, çeviri yazılar vb. gibi yazın türlerine de yer vermektedir (Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları, 2023).
- *Library, Archive and Museum Research (LAMRe)*²: İstanbul Medeniyet Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü tarafından yılda iki sayı olarak çıkartılan derginin; kütüphanecilik, arşivcilik ve müzecilik başta olmak üzere bilgi yönetimi, kültürel belleğin ve belgesel mirasın korunması, yönetim bilişim sistemleri vb. gibi farklı konu alanlarını kapsadığı tespit edilmiştir. Uygulamalı ve teorik, ulusal ve uluslararası çalışmaları bünyesinde barındırmayı amaçlayan derginin; “...akademik araştırma, derleme, olgu sunumu ve uygulama makalelerine” yer verdiği belirtilmektedir (Library Archive and Museum Research Journal, 2023).

Çalışmada veri kaynağı olarak kullanılan dergilerin kapsamaları incelendiğinde; Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergilerinin, diğer dergilere göre, arşivcilik alanını biraz daha fazla hedeflediği söylenebilir.

Dergilerin web üzerinden erişilebilir olan hakemli makaleleri araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. Yapılan inceleme sonucunda bu dergilerin DergiPark sistemi üzerinde yer aldıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu dergilerde yayımlanan ve DergiPark sistemi üzerinden erişilebilir olan hakemli makalelerin tamamı araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmanın veri kaynağı olan dergilerin yayın hayatına başlangıç tarihleri farklıdır. Bununla birlikte dergilerden bazılarının düzenli olarak çıkmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 1’de araştırma kapsamında incelenen dergilerin yayın yılları ve makale sayıları görülmektedir. Buna göre beş dergide yer alan toplam 219 makale, araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Arşiv Dünyası dergisi 2008 yılından itibaren hakemli olarak çıkmaya başlamıştır (Güler ve Keskin, 2020, s.3). Bu tarihten itibaren, derginin web üzerinden erişilebilen sayıları 2013, 2014 ve 2017 ile 2022 arasında çıkan toplam 13 sayıdır. 13 sayıda yer alan ve incelenen toplam makale sayısı 54 olmuştur. Bilgi ve Belge Araştırmaları dergisi yayın hayatına 2008 yılında başlamasına rağmen, 2014 yılından itibaren düzenli olarak çıkmaya başladığı tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında, bu dergide yer alan ve hakemli olduğu tespit edilen 58 makale incelenmiştir. Bu dergilere göre, yayın hayatına daha yakın bir tarihte başlayan Bilgi Yönetimi dergisi toplam 65 makale ile çalışmanın en çok makale yayımlayan dergisidir. Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergisinden 26 makale, LAMRe dergisinden ise 16 makale çalışma kapsamında analize dâhil edilmiştir.

Tablo 1

Dergilerin Yayın Yılları ve Makale Sayıları

Dergi	Yayın yılı	Makale sayıları
Arşiv Dünyası	2013, 2014, 2017-2022	54
Bilgi ve Belge Araştırmaları	2008, 2014-2022	58
Bilgi Yönetimi	2018-2022	65
Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları	2019-2022	26
LAMRe	2020-2022	16
Toplam		219

Not. Dergiler ada göre alfabetik sıralanmıştır.

KB alanının diğer iki önemli dergisi olan Bilgi Dünyası ve Türk Kütüphaneciliği dergileri, arşivcilerin yayın yapabilecekleri diğer önemli alan dergileri olarak görülebilir. Türk Kütüphaneciler Derneği

² Derginin adı DergiPark sistemi üzerindeki sayfasında İngilizce belirtilmekte ve kısa adı bu isme göre LAMRe olarak sunulmaktadır. Dergi, çalışma boyunca İngilizce kısa adı ile anılacaktır.

(TKD) ve Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği (ÜNAK) tarafından çıkartılan bu dergiler alanın köklü ve temel dergileri olarak görülmektedir (Uçak, 2008, s.31, 35; Bitri ve Keseroğlu, 2015, s.241). Bu dergiler, çalışma kapsamındaki analize dâhil edilmemiştir, ancak Zencir ve Öztürk (2022) tarafından yapılan benzer bir çalışmada incelendikleri görülmektedir. Bu bağlamda ilgili çalışmadaki (Zencir ve Öztürk, 2022) bulgular ile bu çalışmanın bulgularının bir arada ele alınması ve karşılaştırılması öngörülmüş, bu sayede her iki derginin de değerlendirme kapsamına alınabileceği düşünülmüştür.

Kapsam olarak bilimsel dergi makalelerini hedef alan bu çalışmanın, dışarda bıraktığı bazı önemli yayın türleri bulunmaktadır. Konferans bildirileri ve kitaplar gibi önemli yayın türlerinde araştırma yayımlayacak arşivcilerin bulunabileceği göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışmanın en önemli sınırlılığının yayın türüne bağlı olarak ortaya çıktığı söylenebilir.

4. Araştırmanın Amacı, Soruları ve Veri Analiz Yöntemleri

Bu çalışmada, arşivcilik alanındaki uygulayıcıların; araştırma süreçlerine katılımlarının, makale yayımlama durumunun ve araştırmacılar başta olmak üzere farklı profildeki yazarlar ile kurdukları bilimsel iş birliği düzeyinin ortaya çıkartılması amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik olarak belirlenen araştırma soruları şunlardır:

1. Makalelere yazarlık katkısı sunan uygulayıcıların oranı nedir? Bu uygulayıcılardan ne kadar arşivcidir?
2. Dergilere göre arşivcilik alanındaki uygulayıcıların makale yayımlama oranları nasıldır?
3. Kütüphanecilik, müzecilik vb. gibi diğer alanlara kıyasla, arşivcilik alanını daha fazla hedeflediği değerlendirilen dergilerde (Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları) arşivcilerin makale yayımlama oranı nedir?
4. Arşivcilerin araştırmacılarla iş birliği yapma oranı nedir?
5. Çalışma kapsamında incelenen beş dergi, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergileri ile karşılaştırıldığında, arşivcilerin makale yayımlama oranları ve kurdukları araştırma iş birliklerinin düzeyi açısından durum nasıldır? Bütün dergilerde sunulan bulgular bir arada ele alındığında arşivcilerin makale yayımlama oranı nedir?

Çalışma kapsamında incelenen 219 makale, yazar kurum/bölüm/birim bilgisine göre analiz edilmiştir. Bu analiz ile yazar profilleri belirlenmiş ve yazarlar belli kategorilere ayrılmıştır. Alanyazında yazarlık analizine bağlı olarak yürütülen benzer ulusal (Zencir ve Öztürk, 2022) ve uluslararası çalışmalarda (Chang, 2015, s. 662, 2016, s.537; Winston ve Williams, 2003, s.229) çeşitli yazar kategorileri kullanılabilir. Bu çalışmada, Zencir ve Öztürk (2022, s. 485) tarafından oluşturulan yazar profillerinin kullanılması uygun bulunmuştur. Bu sayede çalışmamızda sunulan arşivcilik alanındaki uygulayıcılara ilişkin bulgular ile Zencir ve Öztürk (2022) tarafından sunulan benzer bulgular bir araya getirilip karşılaştırılabilir olmuştur. Bu doğrultuda, veri setindeki makaleler *araştırmacı*, *uygulayıcı*, *öğrenci* ve *diğer yazar* olarak kodlanmıştır. *Araştırmacılar*; akademik kurumlarda görev yapan ve herhangi bir akademik unvana sahip olan öğretim elemanlarından oluşmaktadır. *Uygulayıcılar* ise kütüphaneci ve arşivci gibi bilgi merkezlerinde veya bu unvanlarla farklı kurumlarda çalışan yazarlardır. Uygulayıcı profili içerisindeki *arşivciler*, araştırma sorusunu cevaplamaya dönük olarak, *kütüphanecilerden* ayrılarak ayrı bir kategori olarak kodlanmışlardır. Arşivlerde çalışan uygulayıcılar dışında belge yöneticileri, bilgi ve belge yönetimi birimleri çalışanları (örn. T. C. Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve Belge Yönetimi Daire Başkanlığı) arşivci olarak değerlendirilmişlerdir. *Öğrenci* kategorisindeki yazarlar üniversitelerde lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim gören kişilerden oluşurken, *diğer yazar* kategorisi ise belirlenmiş kategorilere dâhil edilemeyen yazarlardan oluşmaktadır. Diğer yazar kategorisinde çeşitli kurumlarda çalışan ancak çalışmamız kapsamındaki uygulayıcı kategorisinde yer alabileceğine dair bir kanıt bulunamamış yazarlar, bağımsız araştırmacılar ve herhangi bir adres bilgisi tanımlanmamış yazarlar yer almaktadır. Bazı yazarların kategorisinin belirlenmesinde veya doğrulanmasında çeşitli kurumlara ait web sayfaları dış kaynak olarak kullanılmıştır.

Bu çalışmanın araştırma verileri erişime açıktır. Paylaşılan veri seti³ üzerinde, gerçekleştirilen kodlama ve kategorilere ayırma çalışmaları görülebilir.

5. Bulgular ve Tartışma

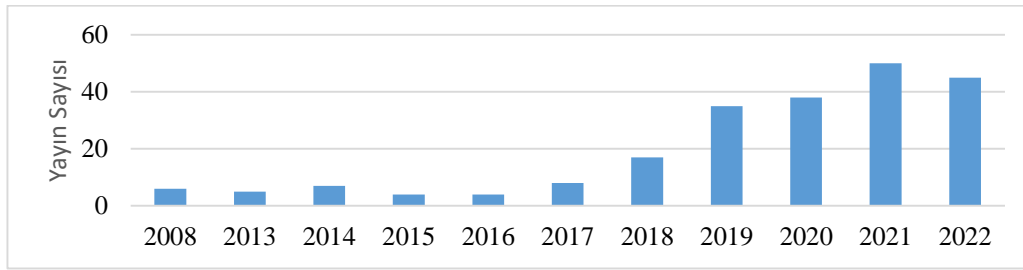
Bu bölümde, öncelikle, araştırma kapsamına giren makalelerin; dergilere, yıllara ve yazarlık katkısına göre bazı genel ve tanımlayıcı bulguları sunulmuştur. Daha sonra, arşivcilerin yazarlık katkısı ve araştırma iş birlikleri bulguları paylaşılmıştır.

5.1. Makalelere İlişkin Genel Göstergeler

Şekil 1’de yıllara göre makale sayıları görülmektedir. Buna göre, makale sayılarının özellikle son beş yılda belirgin bir biçimde artış gösterdiği görülmektedir. 2018 öncesi dönemde daha az sayıda makale yayımlanması, dergiler arasındaki başlangıç yılı farklarından ve beş yıl öncesi dönemde bazı dergilerin düzenli yayımlanmamasından kaynaklanabilir. 2021 yılı 50 makale ile en çok makalenin yayımlandığı yıldır. 2015 ve 2016 yılı ise yayımlanan dörder makale ile en düşük makale sayılarının görüldüğü yıllardır.

Şekil 1

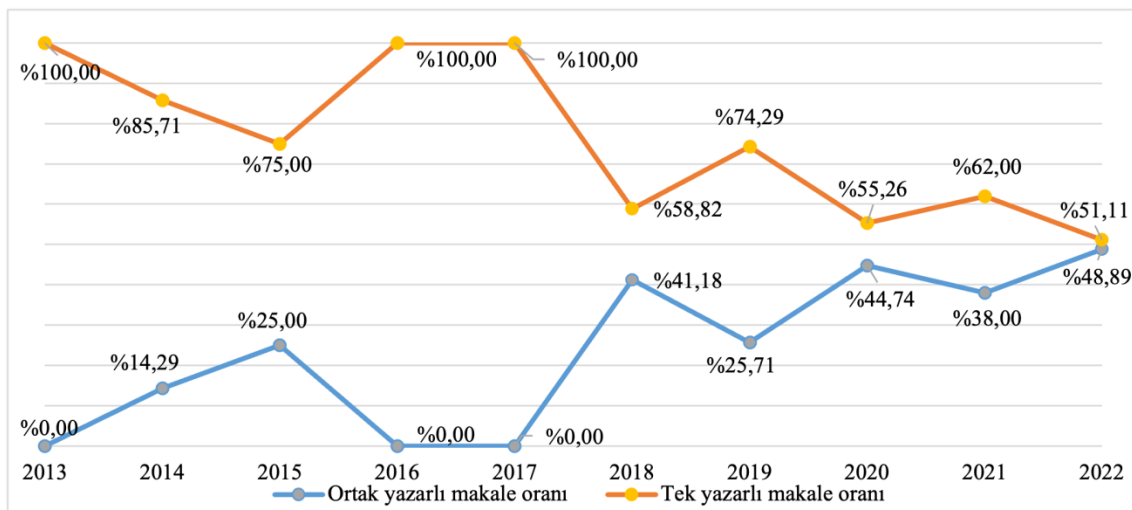
Yıllara Göre Toplam Makale Sayıları

Şekil 2’de son 10 yıla göre tek ve ortak yazarlı makale oranları görülebilir. Beş derginin bu dönemdeki yazarlık ve iş birliği oranları incelendiğinde, tek yazarlı çalışmaların öne çıktığı söylenebilir. Bununla birlikte son beş yıllık dönemde bir değişim de söz konusudur. 2018 yılı yayınları ile birlikte çok yazarlı araştırmaların oranında bir artış eğilimi ve tek yazarlı çalışma eğiliminde ise bir azalma vardır.

Şekil 2

Son 10 Yıla Göre Tek ve Ortak Yazarlı Makale Oranları

³ <https://osf.io/rmkw7/>

Zencir ve Öztürk (2022, ss.460-461), Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerinde son 10 yılda iş birliğine bağlı olarak makale üretiminde bir artış eğilimi olduğunu ortaya koymuştur. İlgili dönemde ortak yazarlı makale oranları, tek yazarlı makale oranlarının üzerine çıkmaktadır. Çalışmamız kapsamında incelenen dergilerin, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergileri ile ortak yazarlığın artışı konusunda benzer özellikler gösterdiği söylenebilir. Öte yandan, ortak yazarlı makalelerin incelenen dönemlerde tek yazarlı makalelerin üzerine hiç çıkamaması da önemli bir bulgudur.

Beş dergi içerisinde ortak yazarlığa bağlı olarak en fazla makalenin üretildiği dergi Bilgi Yönetimi dergisidir. Bu dergide 30 (%46,15) tek yazarlı makale, 35 (%53,85) ortak yazarlı makale yayımlanmıştır. Bilgi Yönetimi dergisi ortak yazarlı makale sayılarının, tek yazarlı makalelerden fazla olduğu tek dergidir. Bilgi ve Belge Araştırmaları dergisi en fazla sayıda (40, %68,97) tek yazarlı makalenin bulunduğu dergidir. Arşiv Dünyası dergisinde de yakın bir sayıda (39, %72,22) tek yazarlı makale yayımlanmıştır. Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergisi üç (11,54%) makale ile en az ortak yazarlı makale yayımlayan dergidir.

Tablo 2’de yazar ve iş birliği kategorilerine göre makale sayıları görülebilir. Buna göre yazar kategorileri içerisinde en fazla yayın üreten grup araştırmacıdır. Tek yazar olarak 85 (%38,81) makale yazan bu grup, kendi aralarındaki iş birliğine bağlı olarak 28 (%12,79) makale üretmiştir. Araştırmacılar, daha fazla sayıda makalede öğrenciler ile iş birliği yapmışlardır. Araştırmacıların en fazla iş birliği yaptığı grup öğrencilerdir. 16 (%7,30) makalede öğrenciler ile iş birliği yapan araştırmacılar, uygulayıcılar ile 13 (%5,94) makalede iş birliği yapmışlardır. Uygulayıcılar tek yazarlı olarak en fazla sayıda makale üreten ikinci gruptur (32, %14,61). Buna karşın uygulayıcıların kendi aralarındaki iş birliklerine bağlı olarak ürettikleri makale sayısı (3, %1,37) sınırlı bir düzeydedir.

Tablo 2

Yazar ve İş Birliği Kategorilerine Göre Makale Sayıları

Yazar ve iş birliği kategorileri	Makale sayıları (%)
Tek Yazar - Araştırmacı	85 (38,81)
Tek Yazar - Uygulayıcı	32 (14,61)
Tek Yazar - Öğrenci	12 (5,48)
Tek Yazar - Diğer yazar	14 (6,39)
Araştırmacı-Araştırmacı	28 (12,79)
Araştırmacı-Uygulayıcı	13 (5,94)
Araştırmacı-Öğrenci	16 (7,30)
Araştırmacı-Diğer Yazar	12 (5,48)
Uygulayıcı-Uygulayıcı	3 (1,37)
Uygulayıcı-Öğrenci	1 (0,46)
Diğer Yazar-Diğer Yazar	3 (1,37)
Toplam	219 (100)

Tablo 2’de sunulan bulgular, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergileri bulguları ile karşılaştırıldığında, çalışmamızda incelenen beş dergide tek yazarlı uygulayıcı makalesinin daha yüksek oranda yayımlandığı görülmektedir. Buna karşılık, araştırmacı-uygulayıcı iş birliği ile oluşturulmuş makalelerin, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergisinde daha yüksek oranda yer aldığı görülmektedir (Zencir ve Öztürk, 2022, s. 461). Buradan yola çıkarak, araştırmacı-uygulayıcı iş birliğinde Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerinin ön plana çıktığı, uygulayıcıların tek yazarlı olarak yayımladıkları makalelerde ise araştırmamız kapsamında incelenen dergilerin ön plana çıktığı söylenebilir.

5.2. Arşivcilerin Yazarlık Katkısı

Araştırma kapsamına giren makaleler toplam 316 yazar tarafından yazılmıştır. Bu yazarların 55’i (%17,40) uygulayıcı yazarlardır. Uygulayıcı yazarların 29’u (%52,73) kütüphaneci, 26’sı (%47,27) ise

arşivci yazardır. Bu bulgulara bağlı olarak arşivci yazar sayıları ile kütüphaneci yazar sayılarının birbirine yakın bir oranda, dengeli dağıldığı görülmektedir.

Beş dergide, en az bir uygulayıcının katkısı ile oluşturulmuş makale sayısının 49 olduğu görülmektedir (Tablo 2). Bu sayı toplam makale sayısının %22,37'sidir. Bu çalışmada sunulan gerek uygulayıcı yazar oranı, gerekse en az bir uygulayıcının katkı sunduğu makale oranı, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerinde ilgili konulara yönelik sunulan oranların üzerindedir (Zencir ve Öztürk, 2022, s. 462). Dolayısıyla çalışmamız kapsamında incelenen beş dergide daha yüksek oranda uygulayıcının yazar olarak yer aldığı ve daha fazla oranda makale yayımladığı görülmektedir. Bu sonuç, incelenen dergilerin uygulayıcılar açısından daha fazla hedef dergi haline geldiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3'de kütüphaneci ve arşivci makale sayılarının dergilere göre dağılımı görülmektedir. Buradaki sayılar, en az bir kütüphaneci veya arşivcinin katkısı ile oluşturulmuş makale sayılarıdır. Tablo 3 incelendiğinde her iki grubun katkı sunduğu toplam makale sayılarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Kütüphaneciler toplam 25 makale yayımlarken, arşivciler 24 makale yayımlamıştır. Bununla birlikte dergiler arasında uygulayıcı profillerine göre bazı ayrışmalar olduğu söylenebilir. Bilgi ve Belge Araştırmaları ve LAMRe dergilerinde arşivcilerin yazarlık katkısı ile yayımlanan herhangi bir makale tespit edilememiştir. Bu bulgu; Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergilerinin arşivcilik alanını daha fazla hedeflediği ile ilgili yapılan değerlendirmeyi doğrular niteliktedir. İlgili dergilerden Arşiv Dünyası ile Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergileri onar arşivci makalesi yayımlamıştır. Bilgi Yönetimi dergisinde dört arşivci makalesi yayımlanırken, kütüphaneci makalelerinin sayısı ise yedidir. Bu bulgu, Bilgi Yönetimi dergisinin uygulayıcı çeşitliliği açısından kütüphanecilere de hitap ettiğini göstermektedir. Arşiv Dünyası dergisinde de üç kütüphaneci makalesi yayımlanırken, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergisinde hiçbir kütüphanecinin makalesi bulunmamaktadır.

Tablo 3

Arşivci ve Kütüphaneci Makale Sayılarının Dergilere Göre Dağılımı

Dergi	Arşivci makale sayıları	Kütüphaneci makale sayıları	Toplam
Arşiv Dünyası	10	3	13
Bilgi ve Belge Araştırmaları	0	11	11
Bilgi Yönetimi	4	7	11
Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları	10	0	10
LAMRe	0	4	4
Toplam	24	25	49

Tablo 3'e göre en az bir arşivcinin katkı sunduğu 24 makale bulunmaktadır. Bu makaleler toplam makale sayısının %10,95'idir. Daha önce de belirtildiği gibi, Zencir ve Öztürk (2022, s.462), Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerinde en az bir arşivcinin katkısı ile yazılmış makale sayısının altı olduğunu ve bunun toplam makalelerin %1,19'unu oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu çalışma kapsamındaki üç derginin (Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları) daha fazla oranda arşivci makalesi yayımladıkları görülmektedir. Zencir ve Öztürk (2022, ss. 461-462)'ün çalışması kapsamına giren toplam makale sayısının (N=503), çalışmamızdaki toplam makale sayısından (N=219) fazla olmasına rağmen, arşivciler tarafından yazılan makale sayısının çalışmamızdakinden düşük olması dikkat çekicidir. Bu bulgular, özellikle Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi ve Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergilerinin arşivciler için önemini göstermektedir. Çalışmamızda ortaya çıkan sonuç, anılan çalışmadaki (Zencir ve Öztürk, 2022, s.462) sonuç ile birlikte ele alındığında; toplam yedi dergide (Arşiv Dünyası, Bilgi Dünyası, Bilgi ve Belge Araştırmaları, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları, LAMRe, Türk Kütüphaneciliği) 30 arşivci makalesinin yer aldığı görülmektedir. Bu rakam yedi dergide incelenmiş makalelerin sadece %4,15'idir (N=722). Buna bağlı olarak, Türkiye'de kütüphane, arşiv ve bilgi bilim

alanında çıkartılan yedi önemli dergideki arşivci makale oranının sınırlı bir düzeyde kaldığı söylenebilir.

Tablo 3'deki bulgular, her bir dergideki toplam makale sayısına göre değerlendirildiğinde Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergisi ön plana çıkmaktadır. Bu dergide yayımlanan toplam 26 makalenin 10'u (%38,46) arşivcilerin yazarlık katkısı ile oluşturulmuş makaledir. Arşiv Dünyası dergisinde ise toplam 54 makalenin 10'u (%18,51) arşivciler tarafından oluşturulurken, Bilgi Yönetimi dergisinde toplam 65 makalenin 4'ü (%6,15) arşivciler tarafından oluşturulmuştur. Daha fazla sayıda kütüphaneci makalesi (7) yayımlayan Bilgi Yönetimi dergisinde, bu uygulayıcıların makale yayımlama oranı %10,76 olmuştur. Sadece kütüphanecilerin yazarlık katkısı ile oluşturulmuş makaleleri yayımladıkları tespit edilen Bilgi ve Belge Araştırmaları ile LAMRe dergisinde bu uygulayıcıların sırası ile 11 (%18,96) ve dört (%25) makale yayımladıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4 arşivci makale sayılarının dergilere ve yıllara göre dağılımını göstermektedir. Özellikle 2019 yılında her üç dergide toplam dokuz makalenin yayımlandığı ve bu sayının diğer yıllara göre en yüksek makale sayısı olduğu görülmektedir. Bilgi Yönetimi dergisinde 2021 ve 2022 yıllarında arşivci kategorisine giren hiçbir yazar yayın yapmazken; Arşiv Dünyası dergisinde 2018, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergisinde ise 2020 yılında arşivci makalesi yayımlanmamıştır. Arşiv Dünyası diğer iki dergiye göre yayın yılı olarak en eski tarihli dergidir. Bu dergide 2014 yılında bir arşivci makalesinin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4

Arşivci Makale Sayılarının Dergilere ve Yıllara Göre Dağılımı

Dergi	2014	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam
Arşiv Dünyası	1	0	5	2	1	1	10
Bilgi Yönetimi	--	2	1	1	0	0	4
Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları	--	--	3	0	4	3	10
Toplam	1	2	9	3	5	5	24

Not. Dergilerin bazı tarihlerde herhangi bir sayı yayımlanmaması durumu tabloda "--" işareti ile gösterilmiştir. Ayrıca, Arşiv Dünyası dergisinin 2013 yılında yayımlanmış bir sayısı bulunmaktadır. Ancak, bu tarihte hem Arşiv Dünyası hem de diğer dergilerde arşivci makalesi yayımlanmadığı için tabloya eklenmemiştir.

Tablo 4'te görülen uygulayıcı makalelerinin bazı yıllar bağlamında hiç yayımlanmaması veya sayıca çok az yayımlanması durumu; arşivcilik alanı için önemli görülebilecek bazı dergilerin düzenli yayımlanmaması ile ilişkilendirilebilir. Örneğin Arşiv Dünyası dergisi, alan için önemli olmasına rağmen yayın sürekliliği ve devamlılığı açısından sorunların yaşandığı bir dergi olarak görülmektedir. Nitekim Güler ve Keskin (2020, s.17) 2008 yılında hakemli olarak yayımlanan derginin, bu tarihten sonra daha düzenli ve nitelikli bir şekilde yayımlanması beklentisinin oluştuğunu, ancak bu durumun gerçekleşemediğini belirtir. Ülkemizde arşivcilik mesleğinin sorunlarını inceleyen en önemli dergilerden birinin düzensiz bir şekilde yayımlanması, mesleki sorunların ele alınmasıyla ilgili bir boşluk oluşturmaktadır. Belirtilen bu düzensiz yayımlanma durumunun arşivcilerin makale sayılarına da olumsuz etki ettiği söylenebilir.

5.3. Arşivcilerin Araştırma İş Birlikleri

Daha önce, araştırmacılar ile uygulayıcılar arasındaki iş birliği oranı %5,94 olarak belirtilmişti. Toplam 13 makalede gerçekleşen bu iş birliği düzeyi; araştırmacıların kendi aralarında ve öğrenciler ile kurdukları iş birliği ile oluşturulmuş makale sayılarının altındadır (Tablo 2). Bu 13 makaleden 11'i araştırmacı-kütüphaneci iş birliği ile oluşturulurken, sadece iki makale araştırmacı-arşivci iş birliğine bağlı olarak oluşturulmuştur. Araştırmacı-arşivci iş birliği ile oluşturulmuş makalelerin toplam makaleler içerisindeki oranı %0,91 gibi düşük bir orandır. Arşiv Dünyası ve Bilgi Yönetimi

dergilerinde yer alan bu iki makalede arşivciler; kütüphane, arşiv ve bilginbilim alanından araştırmacılar ile iş birliği yapmışlardır.

Bilgi Dünyası ve Türk Kütüphaneciliği dergilerinde yayımlanan toplam altı makalenin, en az bir arşivcinin katkısı ile yazıldığı daha önce belirtilmişti. Bu makalelerin tamamının araştırmacı-arşivci iş birliği ile yazıldığı bildirilmektedir (Zencir ve Öztürk, 2022, s. 465). Dolayısıyla anılan çalışmada incelenen iki dergide, çalışmamız kapsamında incelenen beş dergiye göre, sayı (6) ve oran (%1,19) olarak az da olsa daha yüksek bir oranda araştırmacı-arşivci iş birliği ile oluşturulmuş makale bulunduğu görölmektedir. Çalışmamızda ortaya çıkan sınırlı düzeyde araştırmacı-arşivci iş birliği; arşivcilik alanında, uygulama-araştırma arasında kurulacak etkileşimi ve mesleki sorunların akademik seviyede ele alınmasını olumsuz etkileyebilir. Green ve Lee (2019, s. 44) arşivcilerin ve tarihçilerin birbirlerini tamamlayan rolü nedeniyle yazarlık çalışmalarını işbirliği içinde yapmalarının önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmamızda ise her iki grubun herhangi bir makalede araştırma iş birliği kurmadığı tespit edilmiştir. Arşivlerin en önemli kullanıcılarından olan tarih alanı araştırmacıları ile arşiv uygulayıcılarının araştırma iş birliği kurmaması üzerinde durulması gereken bir sorun olarak görölebilir.

Hiçbir makalede öğrenciler ile iş birliği kurmayan arşivcilerin kendi aralarında kurdukları iş birliği sadece bir makale ile sınırlıdır. Bu sayının toplam makaleler içerisindeki oranı sadece %0,45'tir. Kütüphanecilerin kendi aralarında iş birliği kurduğu makale sayısı ise ikidir. Bu bulgulara bağlı olarak, kütüphanecilerin, arşivcilerle karşılaştırıldığında, hem araştırmacılarla hem de kendi aralarında daha fazla sayıda makalede iş birliği kurduğu söylenebilir.

6. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, arşivcilik alanındaki uygulayıcıların makaleler kapsamındaki yazarlık katkısını ve araştırma iş birliklerini ortaya çıkartmayı amaçlamaktadır. Bu amaca dönük olarak beş önemli alan dergisindeki (Arşiv Dünyası, Bilgi ve Belge Araştırmaları, Bilgi Yönetimi, Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları ve LAMRe) makaleler yazarlık analizine bağlı olarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda řu üç önemli sonuç ortaya çıkmıştır:

1. İncelenen dergilerdeki uygulayıcı makalelerinin oranı, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası gibi köklü dergilere göre daha yüksektir. Bu sonuç, ilgili dergilerin uygulayıcılar açısından daha fazla hedef dergi olduğunu göstermektedir.
2. Arşivciler için Arşiv Dünyası, Bilgi Yönetimi ve Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları dergileri en çok tercih edilen dergilerdir. Bu dergiler, Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası da dâhil olmak üzere diğer tüm dergilere kıyasla daha fazla oranda arşivci makalesi yayımlamaktadır.
3. Araştırma kapsamında incelenen ve değerlendirilen tüm dergilerde, arşivcilerin yayın yapma düzeyi sınırlı bir oranda kalmıştır. Bununla birlikte, benzer sınırlılık düzeyi araştırmacılar ile arşivciler arasında araştırma iş birliği ile oluşturulan makale oranlarında da görölmektedir.

Arşivcilerin sınırlı araştırma üretimi ve iş birliği düzeyi, kuramsal bilgiyi uygulamalı bilgiyle birleştirme gereksiniminin yüksek oranda göröldüğü arşivcilik alanı için önemli bir problem olarak değerlendirilebilir. Bu problemin ortadan kaldırılması, öncelikle arşivcilerin yayın yapma konusunda daha fazla teşvik edilmeleri ile mümkündür. Çalıştıkları kurumlarca sağlanabilecek teşvikler ve motive edici ödöller alanın uygulayıcıları açısından önemli olabilir. Teşvik edici kurumsal yaklaşım, arşivcilerin alanın akademisyenleri ile kuracakları bilimsel iş birlikleri için de söz konusu olabilir. Özellikle, tarih alanındaki araştırmacılar ile daha fazla araştırma iş birliğinin kurulması bir gereklilik gibi gözökmektedir.

Üniversitelerin BBy bölümleri, arşivciler ile araştırmacıların iş birliği geliştirmeleri konusunda önemli görevler üstelenebilecek bir diğer paydaştır. Bu bağlamda, arşivciler ile iş birliği içerisinde yapılacak bilimsel araştırma projeleri önemli görölebilir. İlgili iş birliği projelerine tarih alanından araştırmacıların da katılması araştırmacı-arşivci iş birliğinin disiplinlerarası bir düzeyde gerçekteşmesine katkıda bulunabilir.

Bilimsel dergilerin düzenli olarak yayımlanması, arşivcilik alanındaki araştırmaların sistematik bir şekilde paylaşımı ve güncel mesleki sorunların zamanında gündeme gelmesi açısından gereklidir. Bu

nedenle, alanın önemli dergilerinde zaman zaman görülen düzenli yayımlanamama sorununun önüne geçilmelidir. Ayrıca, bilimsel dergilerin yayıncılık politikalarını ve düzenlemelerini arşivciler açısından tekrar gözden geçirmeleri düşünülebilir. Bu dergilerin birçoğunun web sayfasında uygulayıcılara yönelik oldukları belirtilse de ilgili dergilerde arşivcilerin yeterli düzeyde makale yayımladıkları söylenemez.

Arşivcilik alanındaki uygulayıcıların alanyazına katkılarını inceleyen daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Konferans bildirileri, posterler ve kitaplar gibi farklı yazın türlerini kapsam olarak odak noktasına alacak bu çalışmalar, arşivciler için bu yayın türlerinin daha önemli olabileceğini ortaya koyabilir. Arşivcilik alanındaki yayıncılık anlayışının her açıdan değerlendirilmesi, farklı türde kaynakların incelenmesi ve analiz edilmesi ile mümkün olabilir.

Etik Standartlar ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Yazar Katkı Beyanı: Yazarlar “Yazar Katkı ve Çıkar Çatışması Beyanı Formu” üzerinde makaleye olan katkılarını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek: Yoktur.

Kaynakça

- Arşiv Dünyası. (2023). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ad>
- Arşiv Uzmanı (2023). F. Rukancı, H. Anameriç ve A. Başar (Haz.), *Arşiv terimleri* içinde. T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı.
- Arşivcilik (2023). F. Rukancı, H. Anameriç ve A. Başar (Haz.), *Arşiv terimleri* içinde. T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı.
- Bilgi ve Belge Araştırmaları. (2023). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bel>
- Bilgi Yönetimi. (2023). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/by>
- Bitri, E. ve Keseroğlu, H. S. (2015). Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerinin özlerine eleştiren bir bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(1), 241-257.
- Chang, Y.-W. (2015). Librarians' contribution to open access journal publishing in library and information science from the perspective of authorship. *The Journal of Academic Librarianship*, 41(5), 660-668. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2015.06.006>
- Chang, Y.-W. (2016). Characteristics of articles coauthored by researchers and practitioners in library and information science journals. *The Journal of Academic Librarianship*, 42(5), 535-541. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2016.06.021>
- Green, A. R. ve Lee, E. (2020). From transaction to collaboration: redefining the academic-archivist relationship in business collections. *Archives and Records*. 41(1), 32-51. <https://doi.org/10.1080/23257962.2019.1689109>
- Güler, C. ve Keskin, İ. (2020). Türkiye’de arşivcilik alanındaki araştırma sorunları: Arşiv Dünyası dergisinde yayınlanan makalelerin içerik analizi. *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi*. 13, 1-31. <https://doi.org/10.26650/bba.2020.13.01>
- Haddow G. ve Klobas J. (2004) Communication of research to practice in library and information science: Closing the gap. *Library and Information Science Research*, 26(1), 29–43. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2003.11.010>
- Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları. (2023). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hed>
- Library Archive and Museum Research Journal. (2023). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/lamre>

- McNulty, P. ve O'Rourke, M. (2018). *A guide to collaboration for archives and higher education*. The National Archives. <https://cdn.nationalarchives.gov.uk/documents/archives/2018-edition-archive-and-he-guidance-all-sections-combined-ci-final.pdf>
- Özdemirci, F. (1998). Arşivciliğe felsefi yaklaşım. *I. Milli Arşiv Şurası: 20-21 Nisan 1998*, içinde (ss. 461-470). T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. https://fahrettinozdemirci.com.tr/wp-content/uploads/2018/09/arsivcilige_felsefi_yaklasim.pdf
- Stephenson, M. (1992). The American Archivist, 1971 to 1990: A demographic analysis of the articles. *The American Archivist*, 55 (4), 538–561. <https://doi.org/10.17723/aarc.55.4.n1318578t5461v74>
- Torunlar, M. (2019). *Profesyonel arşivci*. BİL-BEM.
- Uçak, N. Ö. (2008). Kütüphanecilik ve bilgi yönetimi literatüründe kullanıcı. *Bilgi Dünyası*, 9(1), 20-40. <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/326/323>
- Walters, W. H. ve Wilder, E. I. (2016). Disciplinary, national, and departmental contributions to the literature of library and information science, 2007–2012. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 67(6), 1487-1506. <https://doi.org/10.1002/asi.23448>
- Winston, M. ve Williams, J. F. (2003). Collaboration between practitioners and teaching faculty: A study of research, publication, and citation patterns. *Journal of Education for Library and Information Science*, 44(3/4), 221-234. <https://www.jstor.org/stable/pdf/20764036.pdf>
- YÖK (2023a). Bilgi ve belge yönetimi programı bulunan tüm üniversiteler. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10021>
- YÖK (2023b). Türlerine göre akademik birim sayıları. <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Zencir, M. B. ve Öztürk, T. (2022). Türkiye’de kütüphanecilik ve bilginin alanında araştırma-uygulama boşluğu: Makaleler kapsamında yazarlık ve iş birliğinin bir analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 36(4). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tk/issue/74477/1144164>